

Els bons governs castissos

EN la corrua de governs que el poble espanyol ve patint, hi hagué una incongruència constituïda pel govern de què en Ventosa i en Rodès formaven part i pel govern de què formaven part en Cambó i en Ventosa. La incongruència d'aquests governs raïa precisament en allò que els nostres homes els influïen. Resultat, l'un de l'actuació d'aquells parlamentaris de l'Assamblea *qui delibèrè*, malgrat tots els equilibris negadors d'en Matos i d'aquell Sánchez, dictador d'opereta; l'altre d'un moment d'efusió (amb caïres, però, oscats d'hipocrecia,) aparegueren en el jardí raquídic de la governació espanyola, com bells arbres ufanosos. La llur florida, dissortosament efímera, era deguda tan sols a l'empelt català i la vella soca traï ben tost l'antic podrimener. La representació de la tragicomèdia espanyola seguí el seu curs natural.

Tragicomèdia? Oh, no! Una bella comèdia, artísticament assenyada! Una divina comèdia, si el Dant no s'ho pren malament, de l'altra vida estant. I ara ho palesaré, desmentint el llòbrec parrafet anterior que el vici de dir mal del govern m'ha fet etzibar. Vegem un poc els procediments del Centre.

Ve la guerra i, amb la guerra, un general astorament. Tot seguit els catalans, com si no en tinguessin prou amb l'aranzel, diuen que cal fer això i allò i allò altre. Però un govern espanyol dels castissos, no s'amoïna així com així: ell té sempre una solució escaient. I ve't aquí la junta d'iniciatives. Que tots els iniciadors vagin a la junta; que la junta tingui tantes iniciatives com vulgui i això no compromet a res i fa bonic. Com la neutralitat. Volen res més reposat que la neutralitat? Volen res més neutral que un govern espanyol dels castissos? No hi fa res que la neutralitat espanyola sigui quelcom d'inevitable; ella serà exhibida com alfa i omega de capteniment. I tots els espanyols seràn entendrits de la faisò com hom la serva. Si Alemanya no vol que hom exporti, és interdicta l'exportació i si els aliats arrufen el nas, hom permet el contraban. Si un submarí, després de fer de les seves, com pareix a reparar avaries, hom treu les peces rovellades de la maquinària, són internats els tripulants ferits i el vaixell resta a punt del proper escapoliment.

Fòra ben difícil de trobar una política neutral qui comportès, com aquesta, el doble avantatge de servir tots els bel·ligerants i d'enutjar-los.

Per al problema català, les solucions d'un govern espanyol dels castissos són d'una escaiença justíssima i d'una abundància sadolladora. A la capital, s'organitzen unes manifestacions més o menys coherents, on en Gómez Pérez se la carrega; el «paños de Tarrasa» són ano-

menats despectivament, i hom sent frases de pur patriotisme *español* (amb fi) tan xiroies com aquesta: «Que les den la autonomia! Que les den la independència! Pero que dejen la tierra que es española!» A mes a mes, el personatge cabdal de «La ciudad alegre y confiada» és empès a pronunciar un discurs d'extraordinària elevació (àdhuc hi surt una àguila, rublert de frases eloqüents, entre les quals es destaca aquella tan concloent de «lo regional será siempre regional» qui, encara que, a fi de comptes, no vol dir res, té la virtut d'entussiasmar la ferregada.

Amb això, els catalans comencen de pensar que, si més no, podran tranquil·lament ballar sardanes, portar barretina i cantar els Segadors a mitja veu. Però això és una il·lusió aviat esvaïda. Les sardanes són dissoltes pel ferro i pel foc; les barretines percaçades Rambla amunt i Rambla avall, i els Segadors ofegats dins les pregoneses d'un vell cuiracat, a major honrament de la pàtria «una e indivisible». Mestrestant, uns quants senyors, qui s'han compromès a *parlar* de l'autonomia, redacten un estatut per a Catalunya; però els catalans, qui entenen un de redactar per ells mateixos, el rebutgen. El bon govern castís s'esgarrafa, davant aquesta mostra de palesa ingratiïnt, i escolta, dissimuladament agradat, les serenes paraules d'un vell guerrer, fatuat de nafres glorioses, qui proposa d'anorrear el cap i casal de Catalunya. Però l'acompliment d'aquest projecte resultaria car, i hom el deixa córrer, ara com ara. Aleshores es presenta un nou i paorós problema.

Ve't aquí Barcelona a les fosques. Amb sol·licitut paternal, el govern s'encarrega de l'afer. Ara el bon ciutadà, al correr, veu, de dies, molts llums encesos i, de nits, molts llums apagats. Una gran emoció l'envaeix. Allò que els llums estessin tots apagats de dies i tots encesos de nit, ja començava d'ésser monòton, tantmateix! Hom ordena la mobilització; és destituït un governador i un altre governador nomenat; hom declara l'estat de guerra. Després de tot això, el govern respira satisfet, i capitula. Un home vulgar, qui no capís les reconditeses de la política espanyola, remarcaria potser, en la performança, una actuació pleonàsica. Sembla, de primer moment, que si no sobrava governador, sobrava estat de guerra i que si el govern havia de capitular, la mobilització no calia, i, sobre tot, que no és discret donar-se tanta importància, per acabar trobant-se, al cap de quatre dies, molt pitjor que no abans. Però un govern espanyol castís es pot permetre pleonasmes a dojo.

No és estrany que, sota un maneig tan assenyat, Espanya somniès a recobrar Gibraltar. Ja ha obtingut, de moment, i sense demanar-lo, un ferrocarril d'ample de via europea. Això ja és europeïtzar-te, Espanya! Els bons governs castissos t'han donat la pau interna i la consideració universal. La societat de les nacions t'espera.

CÉSAR JORDANA